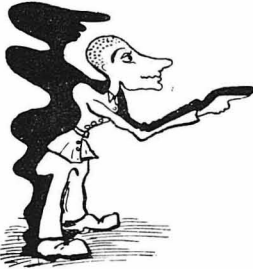

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πώς και πότε ήρθε ο Καραγκιόζης στην Ελλάδα. Γιατί έχει ένα χέρι, κι αυτό μεγάλο. Τι συμβολίζουν ή νίκος του Μπαρμπακιώργου. Ο Καραγκιόζης στη Ζακύνθο. Μία χιματεόσφης σελίς της ιστορίας του. Το θλιβερό τέλος των καραγκιοσεπαϊτών. Τό έρχον του κ. Ρουσσέλ. Η έξυπνός του Καραγκιόζης. Ο Πουλιτάλλος των Γάλλων. Ο Γρινιολάν, ο Γκαρφρέν, ο Μανταλόν. Ο Κλέμανσος περί της... Μανταλόν. Ο ελληνικός Καραγκιόζης και τὰ ανδρείκελα των Γάλλων.

Ο Καραγκιόζης... Και πούδ δέν τόν ξέρει, και πούδ δέν έχει διασκεδάσει μαζί του. Έκτεινο όμως του πολύ δλίγο θα ξέρουν, είνε τὸ ότι ὁ Καραγκιόζης δέν είνε ἑλληνικός... Μὰς ἤθε ἀπ' τὴν Τουρκία, ἐγκλιματίσθηκε ἐδὼ κι' ἔγινε ἑλληνοκώτερος κι' ἀπὸ τούτ' Ἕλληνας. Στὴν Ἑλλάδα προστόθε ὁ Καραγκιόζης ἴταν δέν ἔπιχε ἄλλο θέατρο ἀπὸ τὰ καφέ ἄμιν. Γι' αὐτὸ κι' ἔγραψιδουσίς του ἴταν πανηγοική και ἡ διάδοσίς του ταχτάτη. Ὑπῆρξε μάλιστα ἐποχή πὸ ὁ Καραγκιόζης ἴταν ἡ μοναδικὴ τέχης τῶν ἑλληνικῶν ἐπαργίων.

Τὰ πρόσωπα τοῦ θιάσου τοῦ Καραγκιόζης παλαιά, ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ πρωταγωνιστοῦ νὰ ποίμε, ἴσαν ὁ Χατζαηβάτης, ὁ τύπος τοῦ πανηροῦ και δουλικοῦ σαγιά, ὁ Σιὸς Διονύσιος Φοιγίος, ὁ Ζακανθινός, ὁ Μπάμπα-Γιούργος, ὁ ἀρελῆς κι' ἀτόπιος Ἕλληνας Ρομειλιώτης χωριστός, ὁ Βελὴ Γκέκας, ὁ τύπος τοῦ θρασυδειλίου Ἀλβανοῦ, οἱ Πασιάδες, οἱ Ἀγάδες, οἱ Ντρεψιάδες, ὁ Μάγας Ἀλέξανδρος, τὸ σιμβολο δηλαδή τὸν ἥρωισμὸ τῆς φιλῆς, και ἄλλοι... Τώρα ἐσχάτως ὅμως προσετέθησαν και ἄλλοι τύποι, ὅπως ὁ Κουταβάκης και ὁ Ὀμορφινός, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν τὴ χάρι τῶν πρώτων τύπων τοῦ χαχίνου αὐτοῦ θιάσου.

Οἱ καραγκιόζηδες σήμερα γίνονται ἀπὸ τεχνεζέ, γιὰ νὰ ἀντέχουν στοὺς καινάδες ἀναμεταξὺ τῶν

Λένε, ὅτι ὁ Καραγκιόζης είνε μονόχειρ, γιὰτὶ στὸν καινά μὲ τὸν Βελιηκέα, ἔχασε τὸ ἀριστερὸ του χέρι, τὸ ὁποῖο ὅμως δι' ἐπιτηδείας χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως... ἐκόλλησε στὸ δεξιὸ του χέρι, τὸ ὁποῖο μεγάλωσε ἔτσι κι' ἔγινε μοναδικὸ γιὰ... καιναζιές!...

Ο καινάς τοῦ Μπαρμπακιώργου και τοῦ Βελὴ Γκέκα, στὸν ὁποῖο βγαίνει πάντα ὁ Μπαρμπακιώργος νικητῆς, συμβολίζε τὸς ἐλληνοτουρκικούς ἀγῶνας, τὸς παρελθόντας και τὸς μέλλοντας.

Ο Καραγκιόζης ἔχει ὀλόκληρη ἱστορία, τῆς ὁποίας πολλές σελίδες είνε... ἀμιατοδαφίε.

Όταν, π. χ., πρωτοῖσιε ὁ Καραγκιόζης στὴ Ζακύνθο και παρουσιάζε στὸν μετρετὸν τὸν τὸν Ζακύνθο Σιὸς Διονύσιος και ἀπὸ πίσω τὸν Καραγκιόζην νὰ τὸν τραβῆ ἀπὸ τὴ βελιάδα: — Σιὸς Διονύσιεφεφεφε! — Σιὸς Διονύσιε!...

Ένας ἀπὸ τὸς θεατὰς τὸ πῆρε αὐτὸ γιὰ... προσβολὴ κατὰ τὸν Ζακύνθιον, τραβῆσε μὴ δικοτὴ καιά κι' ἐτραυματίσε τὸν καραγκιοσεπαῖτι ἠθανασίμως!...

Ἀλλὰ ἐκτὸς αὐτοῦ, οἱ καραγκιοσεπαῖτες ἔχουνε και ἄλλους κινδύνους. Οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτοὺς πεθαίνουν ἀπὸ φθίσι τοῦ λάμγγος, ὅπως ὁ περιήρμος Ρουῖλιος, ὁ δημοφιλῆς τοῦ Μπαρμπακιώργου, και ἄλλοι.

Τὰ ἀστεία τοῦ Καραγκιόζην είνε ἡ λαϊκώτερα μορφή τῆς εἰδημολογίας.

Πολλές ἀπ' τῆς κωμωδιῆς τοῦ Καραγκιόζην ἔχουν φιλολογικὴ ἀξία, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ λαϊκοῦ πνευματοῦ. Γι' αὐτὸ κι' ὁ Ρουσσέλ ἔγραψε πρὸ δλίγων ἐτῶν πλῆρη μελέτῆ πάνω σ' αὐτές. Ἡ μελέτῆ αὐτῆς ἔξεδόθη σὲ δύο τεύχη και περιέχει και κωμωδιῆς τοῦ Καραγκιόζην, καθ' ἕνα γράφουσι τοῦ καραγκιοσεπαῖτου κ. Μόλλα γραφείσας.

τὸν αὐτὸ της. Μὰ πὸ δινταὸς κι' ἀπὸ τὴ ντροπὴ τῆς κι' ἀπὸ τὴν περιφάνειά της, ἐπεκράτησε μέσα της ὁ πόθος ν' ἀγαπηθῆ, ὅσο ἴσαν ἀκόμα καιρός.

Καὶ ἴταν ὁ Ὀλιβιὲ ἀρχισε και πάλι νὰ τῆς λῆη:

— Θὰ φῶγο τόσος... Θὰ φῶγο αἶριο προῖ—προῖ... Θὰ φῶγο ἀπόψε κιάλας, ἀν θέλετε...

Ἐκεῖνη τὸν δέξουσε, κάπως ἀπότομα

— Ὅχι... Μείνε! Γιατὶ κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ!...

ΦΡΕΙΑ ΜΠΟΥΤΕ

Τὸ σπίτι τοῦ Καραγκιόζην είνε τόσο ἐτοιμόροστο και τόσο χαλασμένο, πὸ ὁσάκις τοῦ χτυποῦν τὴν πόρτα, ὁ Καραγκιόζης κατεβαίνει ἀπὸ... τὰ κεραμίδια.

Μιὰ μέρα ὁ Χατζαηβάτης ἔξελεγάη ἀπὸ τὴν πρωτότυπο αὐτῆ ἔξοδο.

- Βρε Καραγκιόζη, ἀπὸ πὸ βγῆρες; τὸν ρώτησε. — Ἀπὸ τὴ στέγη τῆς οἰκίας μου, ἡ ὁποία είνε τῆς μόδας! ἀπάντησε ὁ Καραγκιόζης. — Τῆς μόδας, εἶπες; — Τῆς μόδας, βέβαια, εἶνε... τρανσπαράν!...

Μιὰ μέρα πάλι ρώτησε ὁ Χατζαηβάτης τὸν Καραγκιόζην: — Ἐχεις βγάλα τὸ Γενάσιο, Καραγκιόζη; — Ἄι! και βέβαια τόχο βγάλε. — Στὸ Πανεπιστήμιο πήγες; — Πῶς! Πῆγα μὴ μερα πὸ τὸ χροματίζανε! Καὶ καθὼς ἤμουνα ἔτοιμος νὰ μὴ μὴ, ἔπρεσε ἔνα τοῦβλο και μὴ χτύπησε στὴ μύτη, ἀν μ' ἔβρωσε στὸ κεφάλι, θὰ ἤμουνα τώρα καθηγητῆς!...

Καραγκιόζην δέν ἔχουνε οἱ Εὐρωπαῖοι. Αὐτοὶ ἔχουν τὰ ἀνδρείκελα, τὰ ὁποῖα εἰσῆχθησαν ἀπὸ τὴν Ἱταλία.

Ο πρωταγωνιστῆς τοῦ θιάσου τῶν ἀνδρείκελων ἴταν ἕνας Ναπολιτάνος μὲ ῥαφίος πετεινοῦ. Ἀπὸ αὐτὸν δὲ γεννήθηκε ὁ Γαλιaticὸς Πουλιτουέλιος.

Στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, στὴ Λυὸν κάποιος, ὀνομαζόμενος Μπουοργέ, εἶχε ἴκασο ἀνδρείκελων. Μιὰ ἀπὸ τῆς μαρμιονέτες του τὴν εἶχε ντυσίε μὲ ἐργατικὸ κοστοῖμο. Καὶ ἡ μαρμιονέτα αὐτῆ δέν ἀγγισσε νὰ γίνη ἡ ἀγαπημένη τοῦ κοινῶ, τὸ ὁποῖο κατέλιξε κάθε βράδου τὸ μαρμιονετικὸ θέατρο. Ἐτσι δημοφιλήθηκε και ἔπισης και ἄλλοι τύποι τοῦ θιάσου τῶν ἀνδρείκελων, ὅπως ὁ Γρινιολάν, ὁ παλουστῆς Γκαρφρέν κι' ἡ γυναικία του, ἡ ὀφάντρα Μανταλόν.

Μὲ τὴν Μανταλὸν αὐτῆ εἶχε ξετρελλαθεὶ ὁ γαλιaticὸς στρατὸς κατὰ τὸν μεγάλο πόλεμο. Ὅσοι οἱ Γάλλοι πολεμιστὰ τραγουδαγαν τὸ

παιχτὸ τραγουδαία τῆς: Ὁ Μανταλόν, εἶται μοῦρηται νὰ κρεπάρο Ὁ Μανταλόν, ξετρελλάνετς κάθε φαντάρο, Μανταλόν—Μανταλόν! Μανταλόν!...

Γιὰ τὴν περιήρμη λοιπὸν Μανταλόν εἶπε ὁ Κλέμανσος κάποτε: — Δέν προσέφερε τόσες ὑπηρεσίεσ στὴν πατρίδα ὁ στρατηγὸς Σαράγι, ὅσες... ἡ Μανταλόν!...

Ο Φασουλῆς τῶν Γάλλων ἔχει καιε μεγάλας προόδους τελευταία. Τόλιμισε νὰ παραδῆγη ἀκόμα κι' αὐτὰ τὰ μεγάλα θεατρικὰ ἔργα, τὰ παρχομοῖος γνοσά, ὅπως είνε τὸ «Ποὺ ὑπάγειε»; τοῦ Σιέγριεβιτς και ἡ «Κυρία μὲ τῆς Καμειλιάς» τοῦ Λοσιά.

Ο νέος ὅμως Γάλλος φασουλῆς δέν διεφύλαξε τὸ ἐργατικὸ κοστοῖμο τοῦ Λινουέλου προχόνου του. Πιαιστάνει τώρα τὸν Παισιὸν μόρτης, κι' ἄλλοτε γίνεται γιατρός, ἄλλοτε ξενοδόχος κι' ἄλλοτε ἀνδραποῖ τοῦ κόσμου.

Ο θιάσος του δὲ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Στραβοβόγιωνα, τὸν Χοροφάνα, τὸν Λιάβλο κι' ἄλλους.

Τὰ γυναικεία πρόσωπὰ του είνε ἡ κυρία Πιτελέ, ἡ γρηὴ Μισέλ, ἡ Κατερίνα.

Ἀλλὰ πρὸ ὅλα αὐτὰ, ὁ ἑλληνικός Καραγκιόζης είνε μοναδικὸς στὸ εἶδος του. Σεπέραςε εἶνε ἐνθῆραν και αὐτὸν τὸν προπατόρα του τουρκικὸ.

- Πολλές φορῆς λέει στὸ Βελὴ Γκέκα: — Μὴ μὲ βλέπετε πὸ εἶμα Καραγκιόζης, αἶμα θέλο γίνουμα και ὑπουργός. — Χά! ὁρέ! Καὶ τὴ θὰ κάνης, ὁρέ, τότς; — Τὴ θὰ κάνω, λέει; Θὰ κάνω... κοιλιά!...

